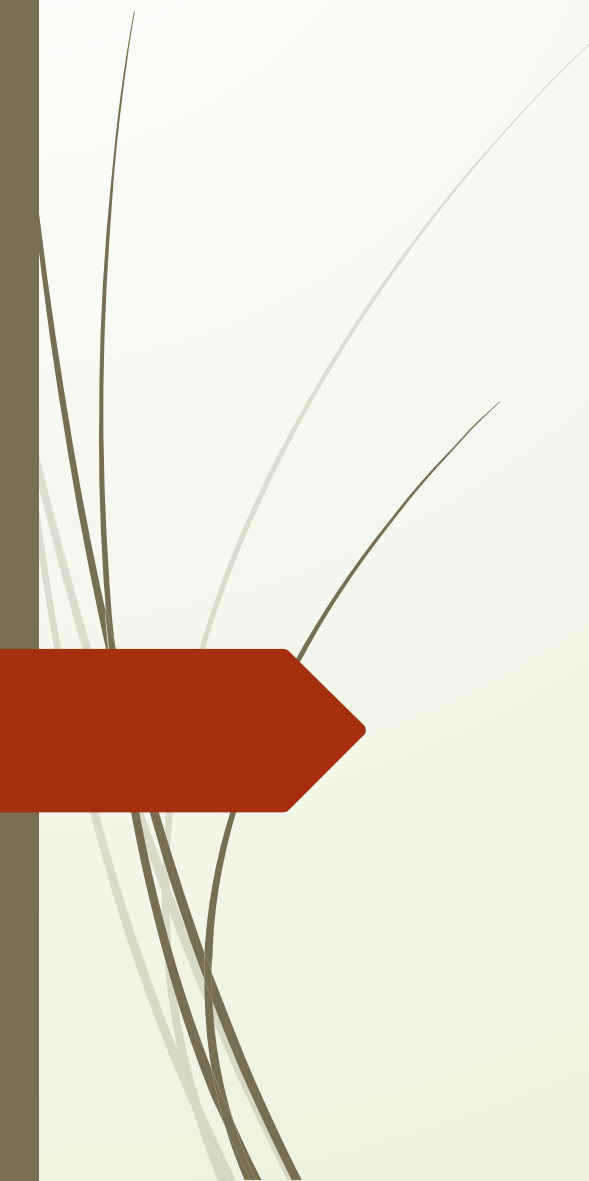

Розвиток мовлення дітей дошкільного віку з власного досвіду

Студентки 228 групи ЗФН
Юзві О.В.

**«Рідна мова – могутній
засіб
для розвитку дитини»**

-
-
- ✓ Однією з невід'ємних складових навчально-виховного процесу в дитячому дошкільному закладі є навчання дітей мовлення. Не треба нікому довго пояснювати, яким важливим для людини є дар слова. Слово відтворює світ всередині самої людини. І дуже важливо допомогти дитині якомога успішніше оволодіти цим даром. Щоб дитина прийшла до школи з добре розвиненим мовленням, треба з нею якомога частіше грати в те, що сприяє розвитку мовлення, мислення, фантазії.
  - ✓ Дитині молодшого дошкільного віку, а іноді й у більш старшому віці часом важко одразу відтворити почуте слово і чітко вимовити звуки в ньому, не порушити складову структуру слова. Відомо, що чіткість та чистота мовлення залежать від багатьох факторів:
    - Від стану і рухливості артикуляційного апарату;
    - Розвитку мовного дихання;
    - Розвитку дикції.
  - ✓ У середньому дошкільному віці мовленнєві вміння дітей помітно вдосконалюються. Саме в цей період у житті дитини відбувається інтенсивне ознайомлення її зі смисловою стороною слова. Діти все детальніше розуміють, що слово означає якийсь предмет, його ознаку, дію, явища, а також те, що кожна мовна одиниця – слово – складається із звуків, які вимовляються в потрібній послідовності. Про те, одним із важливих напрямків роботи продовжує залишатися діяльність по уточненню та закріпленню вимови окремих звуків. У цьому нам допоможе навчання вимовляти скоромовки, чистомовки, чітко та виразно читати не великі віршики.

Вимоги до організації та проведення мовленнєвих занять:

- ✓ На кожному комплексному занятті одночасно вирішується три різні мовленнєві завдання;
- ✓ Заняття з розвитку мовлення мають лише мовленнєву спрямованість, тому вони проводяться на добре знаному дітям ілюстративному матеріалі;
- ✓ Максимальна мовленнєва активність дітей: чим більше говорять діти на занятті, тим воно ефективніше;
- ✓ Максимальне використання ігрових прийомів навчання. Це швидше "заняття-ігри" та "ігри-заняття";
- ✓ Невимушеність та розкутість дітей на занятті. Діти можуть сидіти за столами або на стільчиках півколом, навпроти один одного, створювати групи для виконання завдання, вільно спілкуватися з педагогом та дітьми;
- ✓ Взаємозв'язок із заняттями з інших розділів програми.;
- ✓ Дотримання принципу доступності у виборі теми та визначеної мети заняття;
- ✓ Поєднання навчальних, виховних та розвивальних завдань;
- ✓ Особистісно-орієнтований підхід до дітей.

Вправи для розвитку мовлення

Вправа № 1

"Назви слова"

(для розвитку слухового диференціювання).

□ Завдання № 1.

"Назви якомога більше слів, які починаються на звук А" (Т, О, Р, К і т.д.).

□ Завдання № 2.

"Назви якомога більше слів, які закінчуються на звук П" (І, О, З, Л і т.д.).

□ Завдання № 3.

"Назви якомога більше слів, в середині яких є звук Л" (Н, Е, Г, Б, Ф і т.д.).

Вправа № 2

"Граємо зі словом"

(навчання звуковому виглядом слова)

□ Завдання № 1.

"Придумай слово, яке починається / закінчується на такий же звук, як і в слові" жаба ", " прапор ", " стіл "і т.д."

□ Завдання № 2.

"Назви, який звук перший / останній в слові" промінь ", " сила ", " диван "і т.д."

□ Завдання № 3.

"Назви всі звуки по порядку в слові" небо ", " хмара ", " дах "і т.д."

□ Завдання № 4.

"Який звук у слові" рибка "стоїть другим, четвертим, першим, третім? (Стілець, килим, черепашка, хмара) і т.д."

Ігри для розвитку мови

Гра «Інтерв'ю»

- Спочатку познайомте дітей з новими словам
- Інтерв'ю - бесіда, призначена для передачі по радіо, телебаченню або в газеті
- Репортер - той, хто задає питання
- Респондент - той, хто відповідає на запитання. Треба навчити дітей сміливо говорити в мікрофон. Для цього попросіть дітей по черзі що-небудь сказати в мікрофон, хоча б поррахувати до 10 прямим і зворотним рахунком
- Потім між дітьми розподіляються ролі. Обговорюються можливі теми. Настроюється магнітофон. Репортери починають задавати питання. Потім бесіду колективно прослуховують і обговорюють.

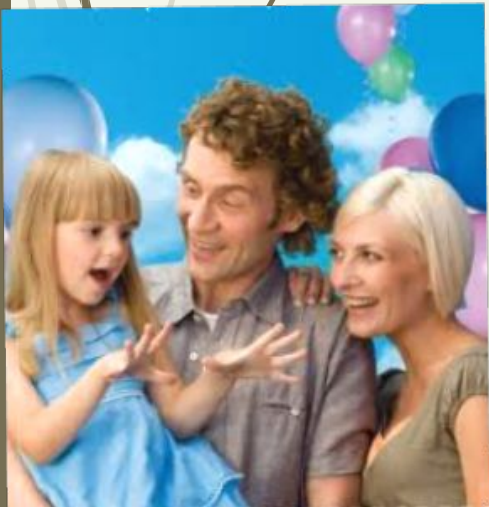
Можливі теми: обговорення походу в театр і переглянутої п'єси; обговорення свята, виставки малюнків, цікавої книги, самого цікавого події за тиждень.

Варіанти гри:

- 1) вихователь інтерв'ює хлопців;
- 2) діти беруть інтерв'ю у вихователя;
- 3) батьки опитують дитину;
- 4) дитина бере інтерв'ю у батьків.

Гра «Картинки – загадки»

- З групи дітей вибирається один ведучий, інші сідають на стільці, вони повинні відгадувати. Учитель має велику коробку, в якій лежать маленькі картинки із зображенням різних предметів (можна використовувати картинки від дитячого лото).
- Ведучий підходить до вчителя і бере одну з картинок. Не показуючи її іншим дітям, він описує предмет, намальований на ній. Діти пропонують свої версії
- Наступним ведучим стає той, хто перший відгадав правильну відповідь.

Особливості організації занять з розвитку зв'язного мовлення у групах старшого дошкільного віку

Мова – це наша національна ознака, у мові – наша культура, ступінь нашої свідомості. Саме тому загальною основою навчання і виховання дітей у дошкільних навчальних закладах є рідна мова. Завдання навчання дітей рідній мові акумулюються в Програмах навчання і виховання дітей у ДНЗ та Базовому компоненті дошкільної освіти. У Базовому компоненті зазначено, що "дитина на кінець дошкільного віку повинна вміти будувати всі типи простих і складних речень; володіти монологічним мовленням; бути здатною висловити свою думку чітко, логічно, образно, переконливо; вміти самостійно складати розповіді: описові, сюжетні, творчі; переказувати художні тексти; складати розповіді як за планом вихователя, так і самостійно.

Мова – невичерпне джерело розумового розвитку дитини, скарбниця всіх знань. Слово навчає, розвиває і виховує дитину.

Одним із завдань родинного виховання є навчання дитини рідної мови, прищеплення їй навичок культури спілкування, залучення дітей до світу знань і народної мудрості через казки, оповідання, прислів'я, вірші, лічилки, загадки тощо. Використовуйте кожну вільну хвилину для розмови з дитиною.

Пам'ятайте, що головними й провідними співрозмовниками в родині є мати, батько, дідусь чи бабуся.

Своєчасне оволодіння мовою – основа розумового розвитку дитини.

Зв'язне мовлення:

- розвиває інтелект та самосвідомість дитини;
- позитивно впливає на формування важливих особистісних якостей таких як комунікабельність, доброзичливість, ініціативність, креативність, компетентність;
- за допомогою добре розвиненого зв'язного мовлення дитина навчається чітко та ясно мислити, легко встановлює контакт із оточуючими, ініціює власні ідеї;
- бере участь у різних видах дитячої творчості;
- попросіть малюків описати власні ігри з друзями у дитсадку чи у дворі, разом з дітьми придумайте нові варіанти ігор і забав;
- започаткуйте й надалі підтримуйте сімейну традицію щоденних бесід про прожитий день з обговоренням вражень, поточних проблем, досягнень, плануванням спільних заходів для дорослих членів родини і дітей. Спонукайте дітей не лише до відповідей на поставлені дорослим питання, а й до самостійної їх постановки.

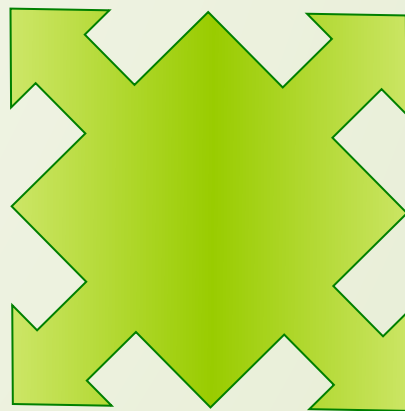
Розвиток мовлення включає
в себе

Розвиток
граматики

Розвиток
звукової
культури

Словникова
робота

Розвиток
зв'язного
мовлення

Як розвивати звукову культуру?

Під звуковою культурою мови слід розуміти не лише правильну і чітку вимову всіх звуків рідної мови, правильний наголос, а й уміння користуватися силою голосу, правильний темп, інтонацію, виразність мови, мовне дихання та добрий фонематичний слух.

Придумати
слова на
певний
звук, склад

Визначити
місце звука
в слові

Знайти слова
з певним
звук

Змінювати звук в
слові, утворюючи
нові слова:
мишка – миска
губи – зуби

«Спіймай звук» -
дорослий називає
слова, а дитина
плескає в долоні,
почувши заданий
звук

Як працювати над словником?

Постійно поповнюйте словник дитини новими словами; уточнюйте значення слів, збагачуйте дитячу мову прислів'ями, приказками, загадками, образними народними виразами. Ефективним засобом збагачення словника є дидактичні ігри :

- «Ялинка росте. Що ще може рости?» - підбираємо іменники.
- «Сніжинка летить. Що вона ще може робити?» - підбираємо дії.
- «Осінь яка?» - підбираємо ознаки.
- «Лимон кислий. Що ще може бути кислим?» - аналогія за смаком, може бути за кольором, способом пересування, формою, структурою і т.д.
- «Назви протилежне слово» - добрий – злий, веселий – сумний...
- «Утвори нове слово» - сніг, сніжинка, сніговик, снігурочка...
- «Назви одним словом» - довгі вуха – довговухий...
- «Підбери схожі слова» - сніг – снігопад, хуртовина, заметіль, завірюха, хурделиця...